

ВПЛИВ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ НА ФОРМУВАННЯ ОБЛІКОВОЇ ПОЛІТИКИ ПІДПРИЄМСТВА

Ефективна та раціональна організація бухгалтерського обліку на підприємстві починається з розробки його облікової політики, яка передбачає вибір комплексу методичних прийомів, способів та процедур організації та ведення бухгалтерського обліку підприємством з числа загальноприйнятих в державі. Тобто, облікова політика конкретного підприємства залежить від політики держави в сфері бухгалтерського обліку. Термін "облікова політика" означає сукупність принципів, методів і процедур, що використовується підприємством для складання та подання фінансової звітності [1], при підготовці якої великого значення, в свою чергу, набувають вибір і застосування облікової політики. Дані питання розкриті в МСБО 1 "Подання фінансової звітності" та МСБО 8 "Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки".

Для покращання достовірності фінансової звітності підприємства та її аналізу у динаміці та для порівняння з фінансовою звітністю інших суб'єктів господарювання, слід дотримуватися міжнародного стандарту бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8), метою якого є визначення критеріїв до обрання та змінювання облікових політик разом з обліковим підходом та розкриттям інформації про зміни в облікових політиках, зміни в облікових оцінках та виправлення помилок. Облікові політики - конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності [2]. Основна вимога стандарту полягає в необхідності застосування професійного судження при виборі та формуванні облікової політики, яка б забезпечила користувачів доречною і достовірною інформацією для прийняття ефективних економічних рішень. На наш погляд, звітність повинна відповідати таким фундаментальним критеріям, як: достовірно відображувати фінансовий стан підприємства, результати його фінансово-господарської діяльності та рух грошових коштів; відображувати економічний зміст операцій; повинна бути нейтральною, тобто не націлена на певний результат; підготовлена на основі принципу обачності та повною.

Облікову політику можна розглядати, з одного боку, як сукупність прийомів і методів організації бухгалтерського обліку і звітності, які регулюються законом України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні", національними і міжнародними Положеннями (стандартами) обліку та іншими нормативними документами, а з іншого - як сукупність конкретних

методів і способів організації та форм бухгалтерського обліку, прийнятих підприємством на підставі загальних правил і особливостей господарської діяльності. Слід зазначити, що *при формуванні облікової політики підприємства* слід враховувати такі важливі фактори: форму власності та організаційно-правову структуру підприємства; вид економічної діяльності, що зумовлює особливості та умови облікової роботи; потужність підприємства за обсягами діяльності, номенклатури продукції; чисельності працюючих; відносини з податковою системою; наявність пільг та умови їх отримання; забезпеченість підприємства ресурсами; умови реалізації готової продукції; матеріально-технічне забезпечення обліково-аналітичної роботи підприємства та рівень забезпеченості кваліфікованими обліковими працівниками; умови організації та стимулювання праці, відповідальності тощо.

Зазначимо, що формуючи власну облікову політику, необхідно керуватися основними принципами бухгалтерського обліку та фінансової звітності: обачності, повного висвітлення, автономності, послідовності, безперервності, нарахування та відповідності доходів і витрат, превалювання сутності над формою, історичної (фактичної) собівартості, єдиного грошового вимірника та періодичності. Саме принцип послідовності безпосередньо стосується облікової політики підприємства.

Добре налагоджена аналітична робота на підприємстві забезпечує широке використання результатів усіх видів аналізу у діяльності підприємства, зокрема при формуванні власної облікової політики та прийнятті обґрунтованих управлінських рішень. Оскільки економічний аналіз займає проміжне місце між збором даних та прийняттям управлінських рішень, його комплексність і системність багато в чому залежать від обсягу і якості інформації, що використовується [6]. Сучасний економічний аналіз ґрунтується на використанні всіх джерел економічної інформації, яка відображує економічну, правову, соціальну, психологічну та інші сторони управління підприємством. Отже, економічна інформація може розглядатися в трьох аспектах: споживчому - корисності для управління, економічному - вартості; естетичному - сприйнятті людиною. Цінність інформації, зазвичай, визначається економічним ефектом фінансово-господарської діяльності об'єкту управління. Основною вимогою до інформації є її корисність під час прийняття рішень. Для забезпечення цієї вимоги інформація повинна бути зрозумілою, доречною, достовірною, а також відповідати ідеї гармонізації та стандартизації [4].

Бухгалтерський облік і економічний аналіз як елементи інформаційної системи діють водночас і забезпечують чіткість взаємозв'язку: "первинні облікові дані - результативна інформація звітності - аналіз інформації - прийняття рішень - контроль законності здійснення операцій - зміна стратегії діяльності". Суттєвим компонентом процесу вдосконалення є забезпечення функціональності інформаційної системи через визнання цілісності змісту, методології, предмета і методу його складових: планування, обліку, аналізу, контролю. Їх об'єднання у єдиний інформаційний процес підтверджується

відомою тезою: бухгалтерський облік - це, передусім, аналіз, процедури яких формуються на планових показниках і завершуються контролем дотримання їх значень. Це накладає критерій корисності на весь комплекс інформації, що є продуктом системи і передбачає запровадження у процес її організації підходу, орієнтованого на прийняття обґрунтованих управлінських рішень [5].

При цьому слід відзначити, що особливістю економічного аналізу є використання системи показників, яка дозволяє комплексно досліджувати фінансово-господарську діяльність підприємства та є її інформаційною моделлю. На нашу думку, побудова такої інформаційної моделі є необхідною передумовою організації комплексного економічного аналізу, на підставі якого здійснюється економічна оцінка попередньої діяльності підприємства, пошук резервів, або не використаних можливостей підвищення ефективності господарювання, що створює аналітичну базу для формування власної облікової політики підприємства. Крім того, без уміння науково обґрунтовувати та правильно оцінювати ефективність рішень, що приймаються на основі даних аналізу, облікова політика підприємства не може бути достатньо ефективною, зменшується її роль як двигуна, прискорювача економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: закон України від 16.07.99 №996- ХІІІ з змінами та доповненнями// Спец. Додаток "Нова бухгалтерія" до тижневика "Дебет- Кредит". - 2000. - №1.
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 8 (МСБО 8) Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки [Електронний ресурс]: / Документ 929_020, поточна редакція - Редакція від 01.01.2012 - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_013/
3. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 (МСБО 1) Подання фінансової звітності [Електронний ресурс]: / Документ 929_013, поточна редакція - Редакція від 01.01.2012 - Режим доступу: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_013/.
4. Бутинець Ф.Ф., Малюга Н.М. Бухгалтерський облік: облікова політика і план рахунків, стандартів і кореспонденція рахунків, звітність :Навч. посібник / Ф.Ф. Бутинець, Н.М.Малюга. - Житомир: ПП "Рута", 2001. - 512 с.
5. Кіндрацька Л.М. Інституції обліку та аналізу в інформаційній системі суб'єктів господарювання / Л.М. Кіндрацька // Роль і місце бухгалтерського обліку, контролю й аналізу в розвитку економічної науки і практики : зб. матеріалів ІІ Міжнар. наук.-практ. конф. ; 6-7 груд. 2012 р. - К.: КНЕУ, 2012. - 344 с. - С. 39-40.
6. Андрєєва Г.І. Економічний аналіз: навч.-метод. посіб. / Г.І. Андрєєва; - К.:Знання, 2008. - 263 с. (Вища освіта ХХІ століття). С. 53.

Андрєєва, Г.І. Вплив економічного аналізу на формування облікової політики підприємства [Електронний ресурс] / Г.І. Андрєєва // Зимові читання, присвячені видатним вченим в галузі бухгалтерського обліку, аналізу і контролю : збірник матеріалів XI Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Житомир, 20-21 лютого 2013). - Режим доступу: <http://zsas.zhitomir.org>